

Περιγραφική Στατιστική

Κωνσταντίνος Μπουγιούκας, MSc, PhD
mpougioukas@auth.gr

2025-2026

Στόχοι του σημερινού μαθήματος

- ☒ Σύνοψη κατηγορικών δεδομένων και γραφήματα
- ☒ Μέτρα κεντρικής θέσης (μέσος όρος, επικρατούσα τιμή, διάμεσος)
- ☒ Μέτρα διασποράς (εύρος, διακύμανση, τυπική απόκλιση)
- ☒ Γραφήματα για ποσοτικά δεδομένα

Συνοψίζοντας τις κατηγορικές μεταβλητές

Summarizing categorical data

(Frequency Statistics)

Πίνακας απόλυτων, σχετικών και αθροιστικών συχνοτήτων

- Μεταβλητή **φύλο** (sex)

Sex	Absolute frequency, n	Relative frequency (%)	Cumulative relative frequency (%)
male	109	42.2	42.2
female	149	57.8	100.0
Total	258	100.0	

Ορολογία:

- Absolute frequency: Απόλυτη συχνότητα
- Relative frequency: Σχετική συχνότητα (εκφρασμένη ως ποσοστό %)
- Cumulative relative frequency: Αθροιστική σχετική συχνότητα (εκφρασμένη ως ποσοστό %)

Πίνακας απόλυτων, σχετικών και αθροιστικών συχνοτήτων

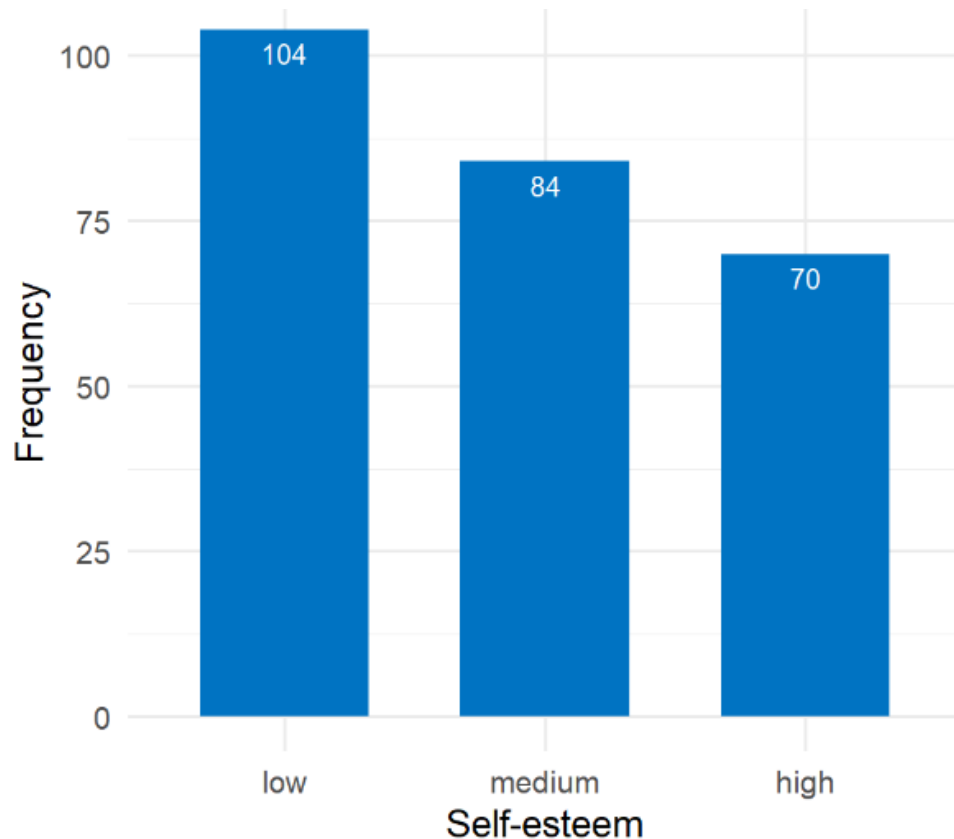
- Μεταβλητή αυτοεκτίμησης (self-esteem)

Self-esteem	Absolute frequency n	Relative frequency (%)	Cumulative percentage (%)
low	104	40.3	40.3
medium	84	32.6	72.9
high	70	27.1	100.0
Total	258	100.0	

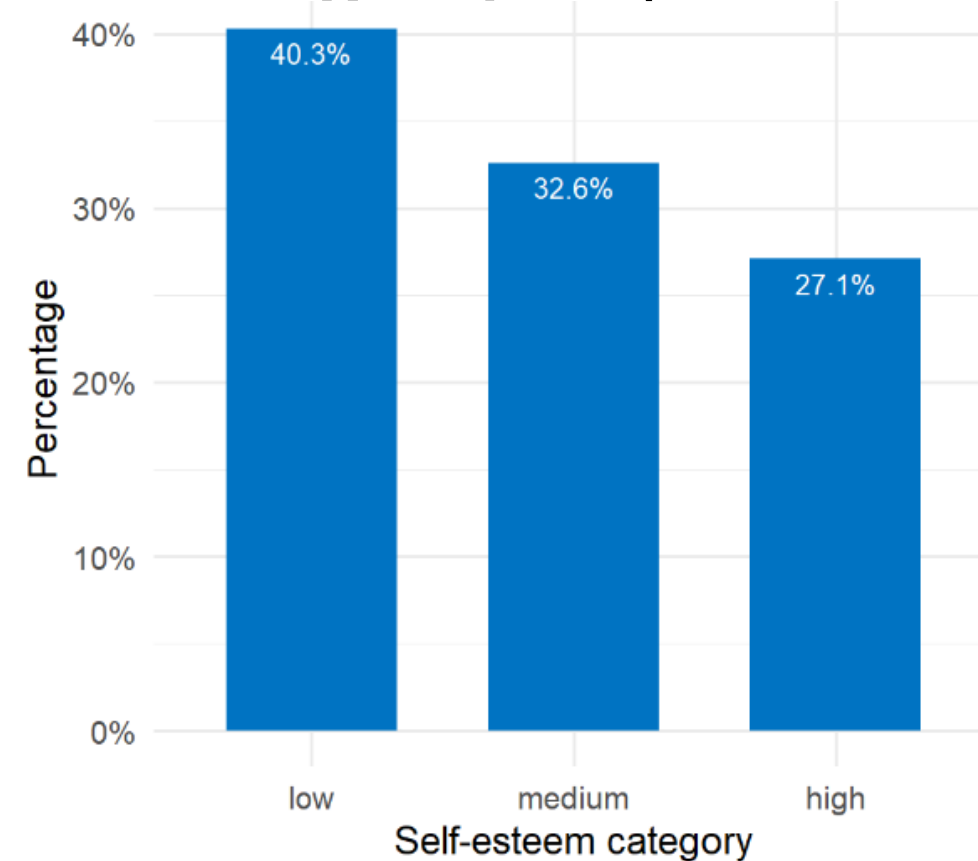
Πώς μπορούμε να αναπαραστήσουμε γραφικά της απόλυτες και σχετικές συχνότητες;

Bar plots (self-esteem)

Ραβδόγραμμα συχνοτήτων

Ραβδόγραμμα σχετικών συχνοτήτων (ποσοστών)

- Όλες οι ράβδοι πρέπει να έχουν ίσο πλάτος και ίση απόσταση μεταξύ τους.
- Το ύψος κάθε ράβδου πρέπει να αντιστοιχεί στα δεδομένα που αντιπροσωπεύει.
- Οι ράβδοι πρέπει να σχεδιάζονται με αρχή το μηδέν.

Σχέση δυο κατηγορικών μεταβλητών

Πίνακας συνάφειας (contingency table) με απόλυτες συχνότητες

- Φύλο και αυτοεκτίμηση

		Self-esteem			Marginal Total
		low	medium	high	
Sex	male	26	47	36	109
	female	78	37	34	149
Marginal Total		104	84	70	Total 258

Πίνακας συνάφειας (contingency table) με σχετικές συχνότητες

- Φύλο και αυτοεκτίμηση

		Self-esteem			Marginal Total
		low	medium	high	
Sex	male	26/258 x100 (10.1%)	47/258 x100 (18.2%)	36/258 x100 (14.0%)	109
	female	78/258 x100 (30.2%)	37/258 x100 (14.3%)	34/258 x100 (13.2%)	149
Marginal Total		104	84	70	Total 258

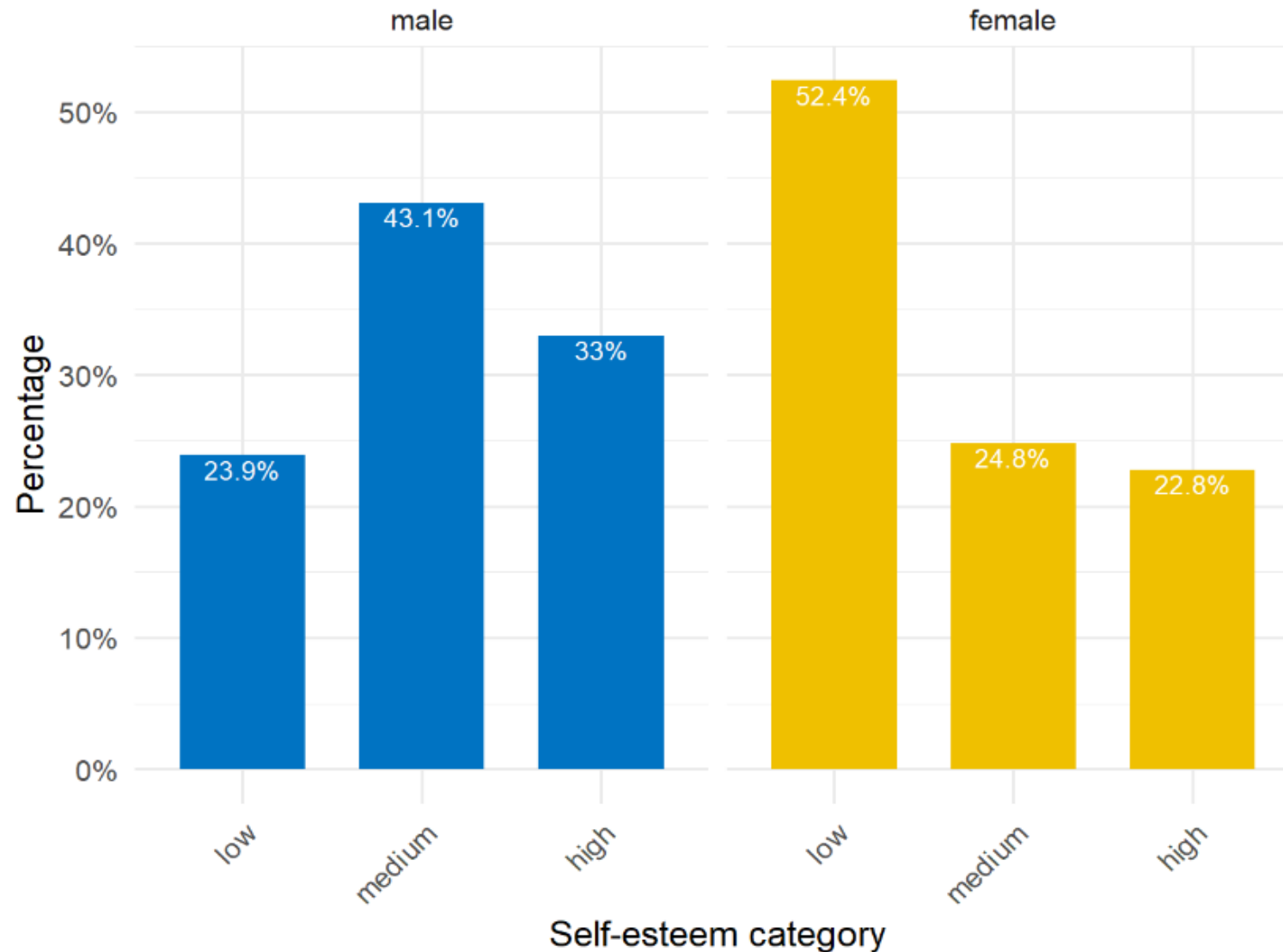
Πίνακας συνάφειας (contingency table) με σχετικές συχνότητες σειρών

- Φύλο και αυτοεκτίμηση

		Self-esteem			Marginal Total
		low	medium	high	
Sex	male	26/109 x100 (23.9%)	47/109 x100 (43.1%)	36/109 x100 (33.0%)	109
	female	78/149 x100 (52.4%)	37/149 x100 (24.8%)	34/149 x100 (22.8%)	149
Marginal Total		104	84	70	Total 258

Side-by-side bar plot

Συνοψίζοντας τις ποσοτικές μεταβλητές

Summarizing continuous data

Μέτρα κεντρικής θέσης (Measures of central location)

- ☒ Αριθμητική μέση τιμή (mean)
- ☒ Η διάμεσος (median)
- ☒ Η επικρατούσα τιμή (mode)

Αριθμητική μέση τιμή (Arithmetic mean) του δείγματος

Το άθροισμα όλων των τιμών ενός συνόλου αριθμητικών δεδομένων, διαιρούμενο με τον συνολικό αριθμό τους.

$$\bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{n-1} + x_n}{n} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

Π.χ. 5   4   12   8   4

$$\bar{x} = \frac{5 + 4 + 12 + 8 + 4}{5} = \frac{33}{5} = 6.6$$

- + Χρησιμοποιεί όλα τα δεδομένα και είναι το σημείο ισορροπίας τους
- + Έχει καλές μαθηματικές ιδιότητες.
- Επηρεάζεται από ακραίες τιμές. Ποια θα ήταν η μέση τιμή αν είχαμε μια επιπλέον τιμή π.χ. 24 στα δεδομένα μας.

Διάμεσος (median) του δείγματος

Η τιμή που χωρίζει τη διατεταγμένη σειρά των παρατηρήσεων σε δύο ίσα μέρη (50% αριστερά, 50% δεξιά).

$$md = \begin{cases} x_{(\frac{n+1}{2})}, & \text{for } n \text{ odd} \\ \frac{x_{(\frac{n}{2})} + x_{(\frac{n}{2}+1)}}{2} & \text{for } n \text{ even} \end{cases}$$

Δεδομένα: 5   4   12   8   4

Διατεταγμένες τιμές: 4   4   **5**   8   12

Διάμεσος = 5

- + Ανθεκτικό μέτρο στις ακραίες τιμές. Ποιο θα είναι το αποτέλεσμα αν προστεθεί η τιμή 24;
- Λαμβάνει υπόψη μόνο την διάταξη των τιμών και όχι τις πραγματικές τιμές.

Επικρατούσα τιμή (mode) του δείγματος

Η πιο συχνά εμφανιζόμενη τιμή στο δείγμα.

Π.χ. 5   4   12   8   4

Επικρατούσα τιμή = 4

Μέτρα διασποράς (Measures of Dispersion)

- ☒ Εύρος των τιμών του δείγματος (range)
- ☒ Ενδοτεταρτημοριακό εύρος (interquartile range) IQR
- ☒ Διακύμανση (variance)
- ☒ Τυπική απόκλιση (standard deviation)

Εύρος των τιμών του δείγματος (range)

Η διαφορά μεταξύ της μέγιστης και της ελάχιστης τιμής σε ένα σύνολο δεδομένων.

$$\text{Range} = \text{max} - \text{min} = x_{(n)} - x_{(1)}$$

Π.χ. 5   4   12   8   4

4   4   5   8   **12**

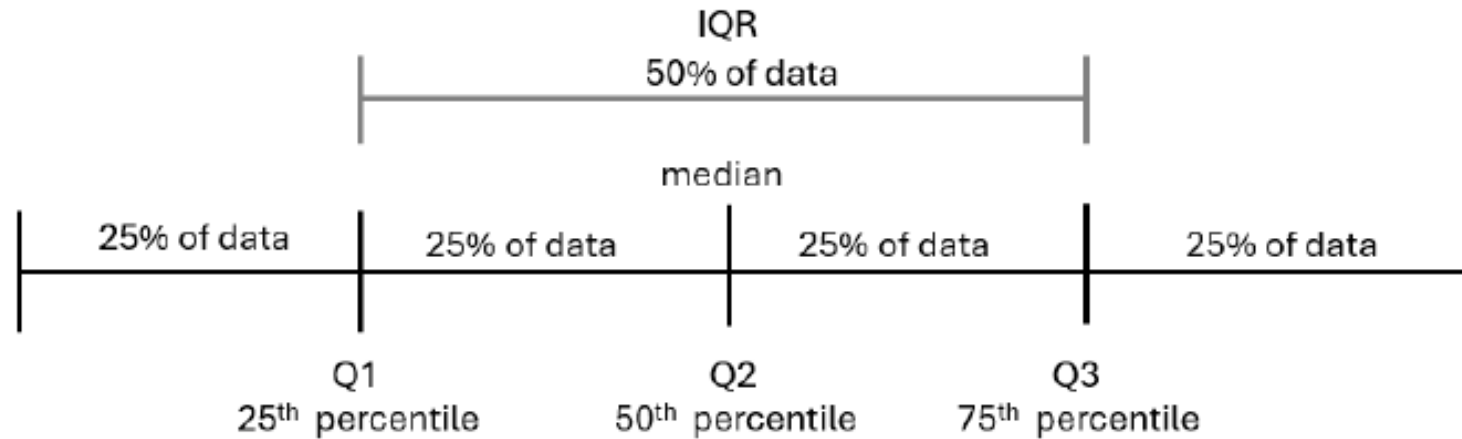
$$\text{Εύρος} = \text{Μέγιστη τιμή} - \text{Ελάχιστη τιμή} = 12 - 4 = 8$$

+ Απλό στον υπολογισμό.

- Επηρεάζεται από ακραίες τιμές.

Τεταρτημόρια (quartiles) και εκατοστημόρια (percentiles)

Interquartile range (IQR): Η διαφορά μεταξύ του 3^{ου} και 1^{ου} τεταρτημορίου σε ένα διατεταγμένο σύνολο τιμών.

Π.χ. 5   4   12   8   4
4   4   5   8   12
Q1   Q3

$$IQR = Q3 - Q1 = 8 - 4 = 4$$

+ Δεν επηρεάζεται ισχυρά από τις ακραίες τιμές.

Διακύμανση (variance) του δείγματος

Η μέση τιμή των τετραγωνικών αποκλίσεων.

Π.χ. 5   4   12   8   4

$$\text{variance} = s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x - \bar{x})^2}{n - 1}$$

Έχουμε υπολογίσει ότι: $\bar{x} = 6.6$

$$\text{variance} = \frac{(5 - 6.6)^2 + (4 - 6.6)^2 + (12 - 6.6)^2 + (8 - 6.6)^2 + (4 - 6.6)^2}{5 - 1} = 11.8$$

- + Χρησιμοποιεί όλα τα δεδομένα.
- Επηρεάζεται από ακραίες τιμές.

Τυπική απόκλιση (standard deviation) του δείγματος

Η τετραγωνική ρίζα της διακύμανσης. Μετρά την μεταβλητότητα των τιμών του δείγματος.

Π.χ. 5   4   12   8   4

$$s^2 = \text{variance} = 11.8$$

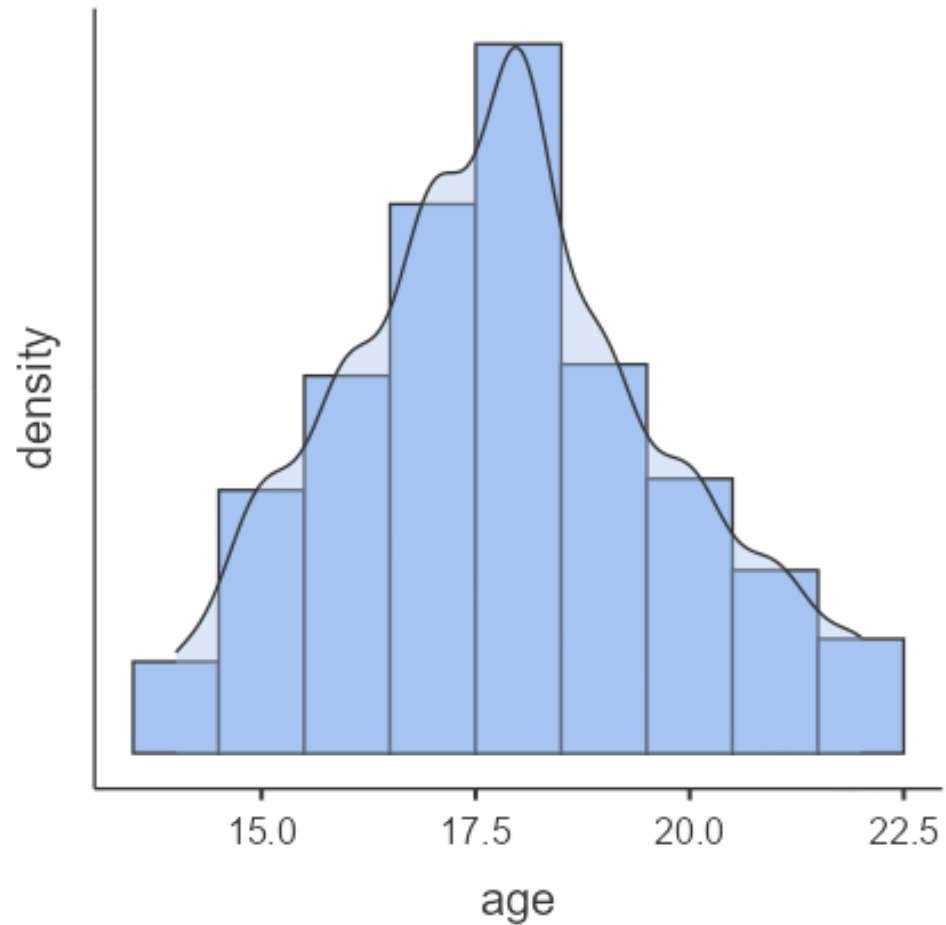
$$s = \sqrt{\text{variance}} = \sqrt{11.8} \approx 3.4$$

- + Χρησιμοποιεί όλα τα δεδομένα.
- + Είναι στην ίδια μονάδα μέτρησης με την αρχική μεταβλητή.
- Επηρεάζεται από ακραίες τιμές.

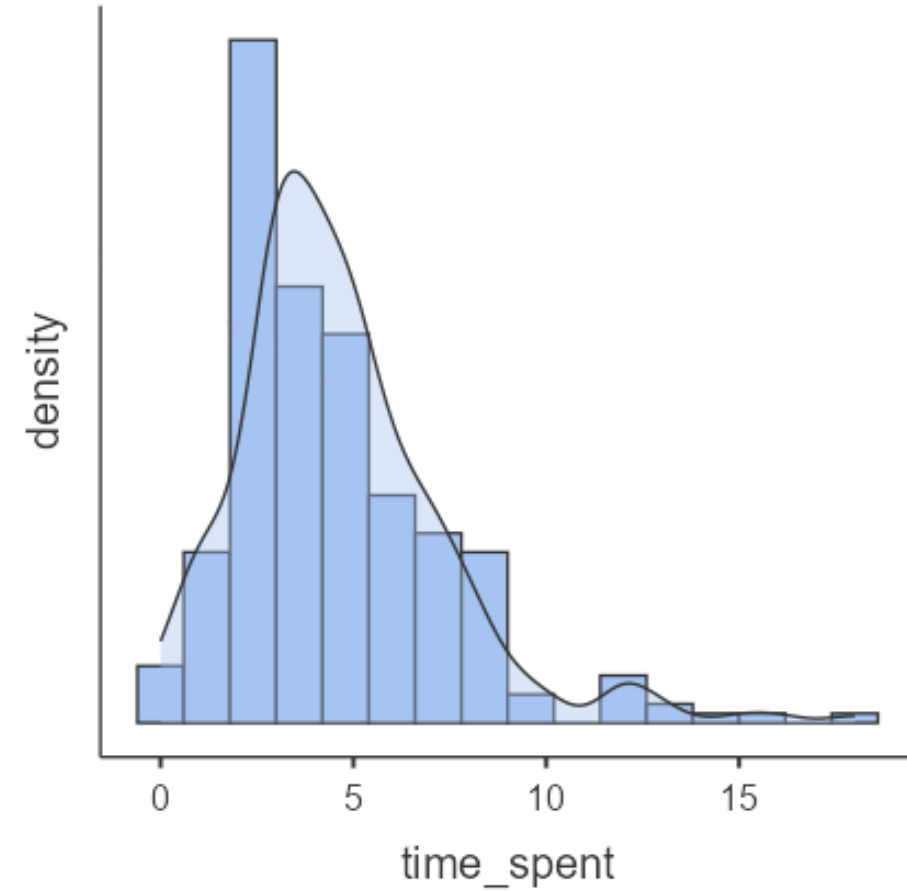

Ιστογράμματα (histograms)

Συμμετρική κατανομή.

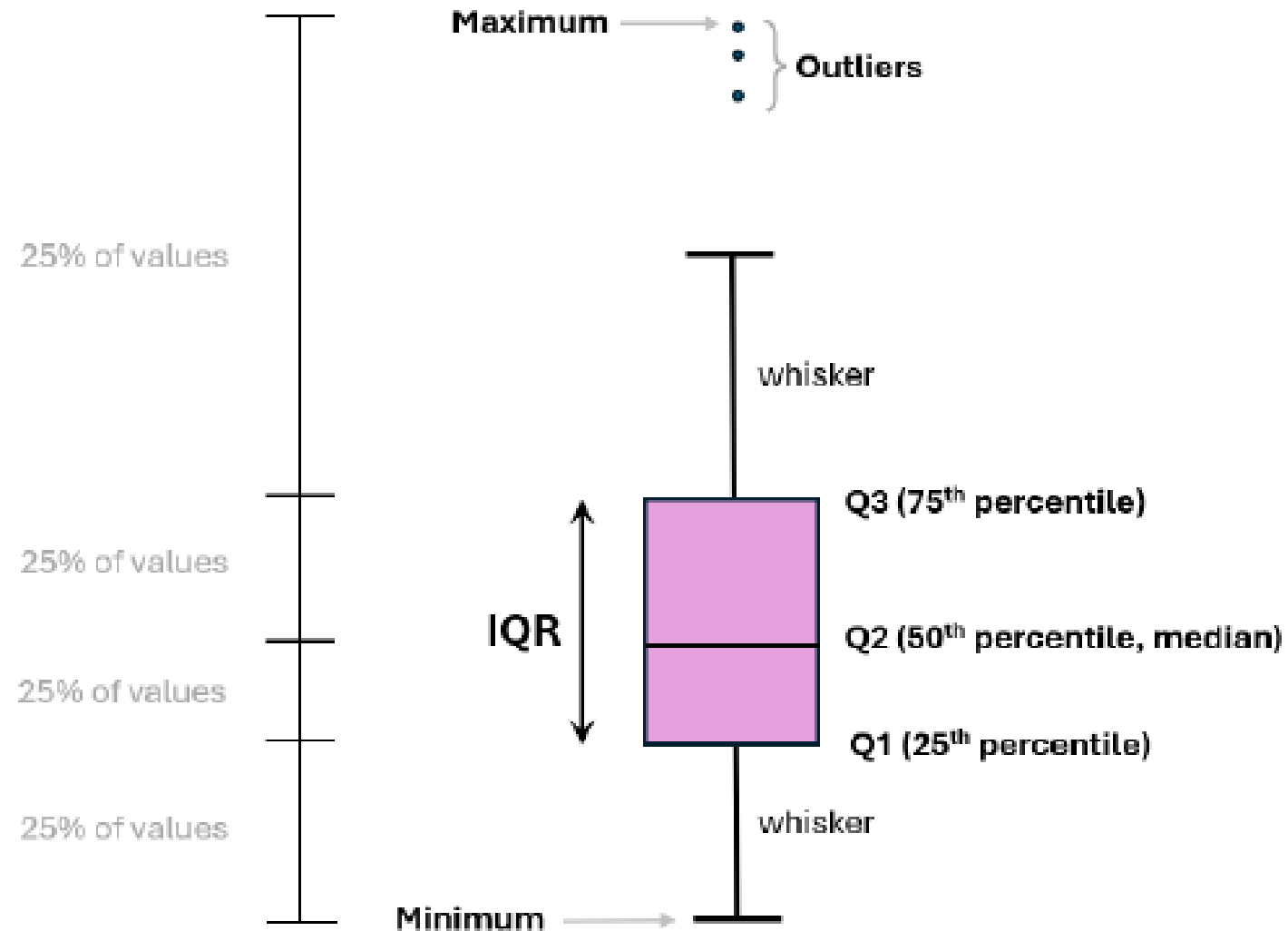

Δεξιά λοξότητα.

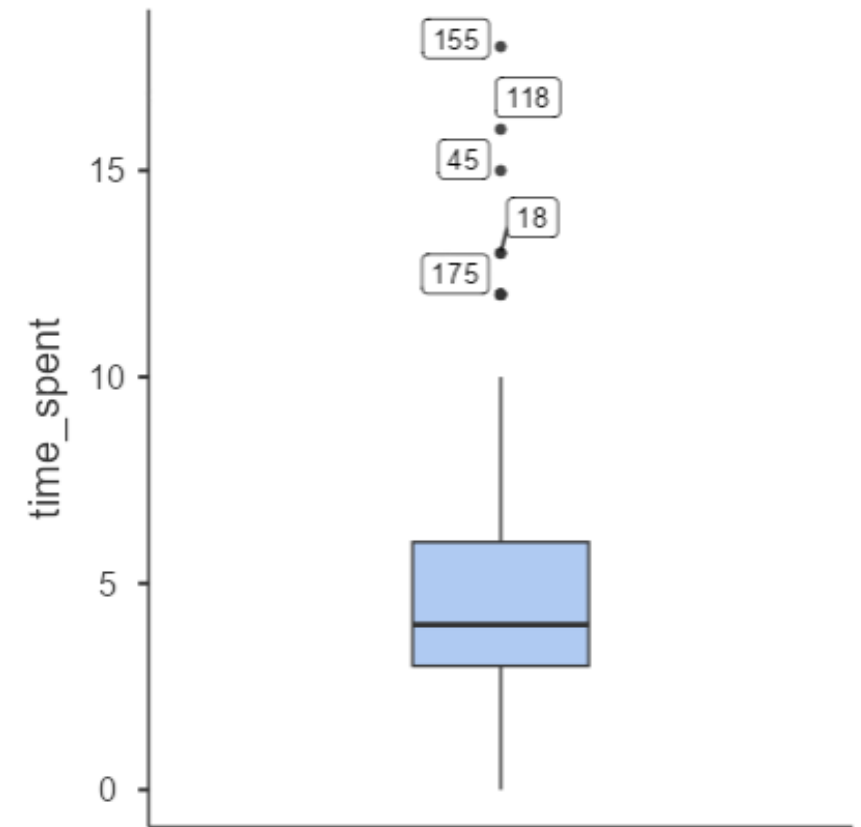
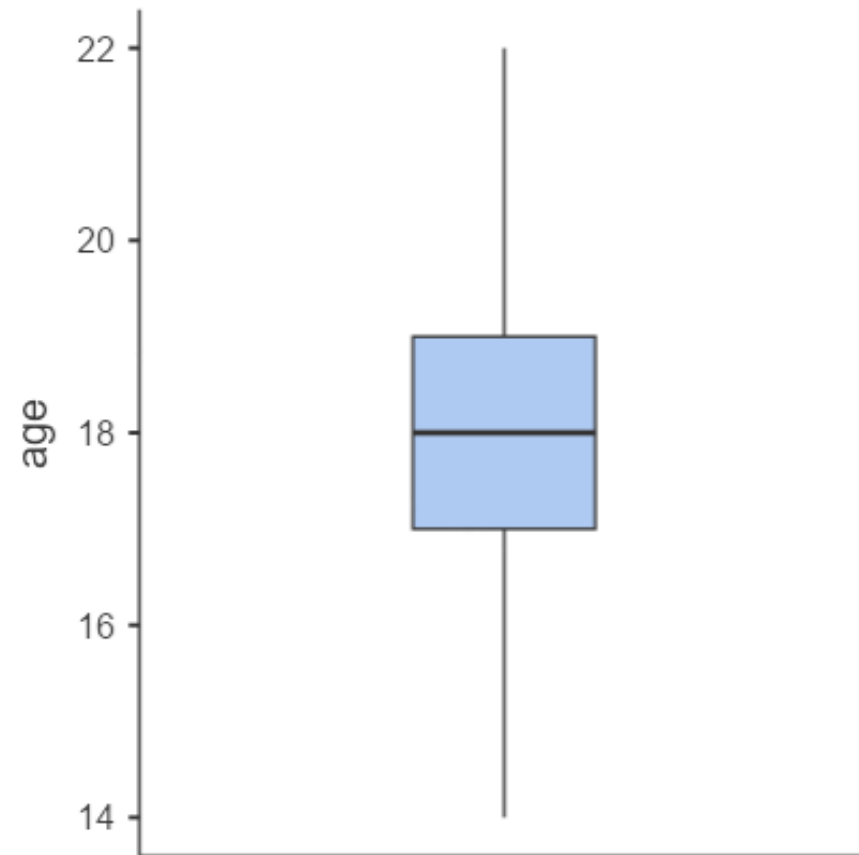

Θηκόγραμμα (boxplot)

Θηκογράμματα (boxplots)-Παραδείγματα

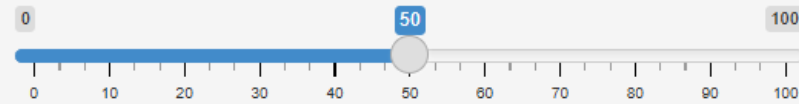

Understanding Location and Dispersion with Dot Plots (Integer Data)

Dataset A

Mean:

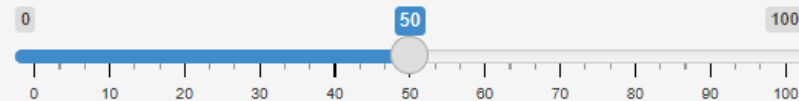

Standard Deviation:

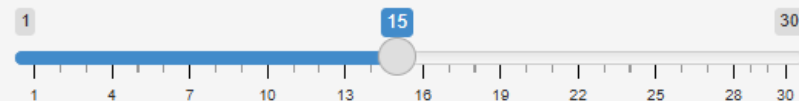

Dataset B

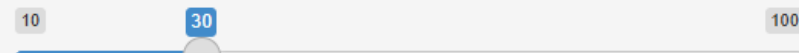
Mean:

Standard Deviation:

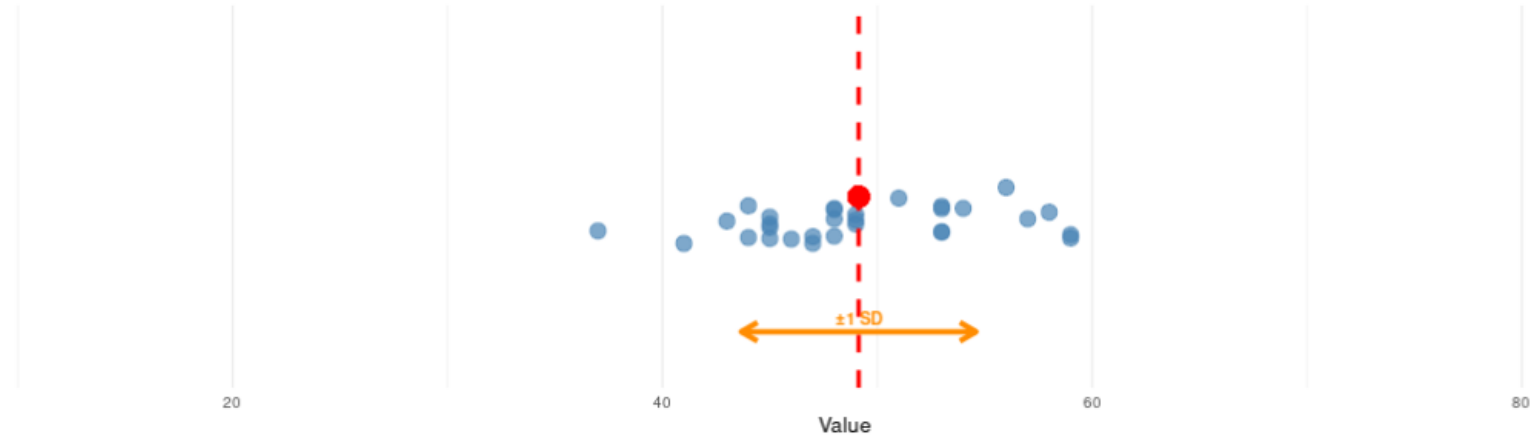

Sample Size (both datasets):

Click on the plots to add integer data points manually!

Dataset A (click to add points)

Dataset B (click to add points)

